

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:3366

av Rossana Dinamarca m.fl. (V)

med anledning av prop. 2015/16:132 Mer film till fler – en sammanhållen filmpolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se till att fördelningen av filmstöden rent beloppsmässigt blir mer jämställd och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se till att det regelbundet utvärderas hur väl jämställdhets- och mångfaldsmålen efterlevs samt att det analyseras om den förda filmpolitiken leder till ökad jämställdhet och mångfald, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Kultur och kulturyttringar är aldrig neutrala, utan präglas av sin tids föreställningar, motsättningar och villkor. Film är en konststart som i sig rymmer många andra konstarter och är ett medium med stor genomslagskraft som i hög grad formar vår bild av världen och är avgörande för hur vi förstår oss själva och vårt samhälle. Filmpolitiken behöver därför utformas så att den gynnar produktion av film som både utmanar normer och maktstrukturer och speglar verkligheter och erfarenheter som annars sällan uppmärksammas och ges utrymme.

Bechdeltestet gav när det kom ett snabbt och osentimentalt facit över hur mansdominerad filmvärlden var både beträffande vad som berättades och vilka som fick ta plats i berättelserna. För några år sedan skapades i Sverige den s.k. a-märkningen av film. A-märkningen ges till filmer som klarar Bechdeltestet, dvs. filmer som porträtterar två namngivna kvinnor som talar med varandra om någonting utöver män. A-märkning i sig leder inte till jämställdhet och Bechdeltestet mäter inte om filmer utmanar

könsmaktsordningen eller gestaltar kvinnor och män mer jämställt än filmer i gemen. Det faktum att så många filmer inte klarar testet är dock en indikator på hur illa ställt det är med gestaltning av kvinnor på film och testet fungerar därför som ett enkelt verktyg för att synliggöra en strukturell obalans.

För att jämställdheten och mångfalden inom filmbranschen ska öka måste filmpolitikens jämställdhets- och mångfaldsmål ta sikte och tillämpas på hela produktionsprocessen – från utvecklingsstadiet till produktion och distribution. Det innebär även att de relationer som styr de ekonomiska flödena i branschen behöver förändras.

I propositionen anges att de nationella filmstöden även fortsättningsvis ska fördelas jämnt mellan kvinnor och män. När resultatet av hur filmstöden fördelats mellan könen redovisas så brukar fokus vanligtvis vara på hur många kvinnor som uppburit filmstöd, dvs. hur stor andelen av samtliga som tilldelats stöd som var kvinnor. Naturligtvis är det viktigt att fördelningen av stöden är jämn numerärt sett. Vänsterpartiet anser dock att det även är viktigt att se till hur filmstöden fördelas rent beloppsmässigt och att det även i det avseendet ska finnas en strävan om att fördelningen ska vara jämn mellan könen. Hur stort stöd som beviljas för enskilda filmer beror givetvis på flera faktorer. Vänsterpartiet anser dock att det i så lång utsträckning som det är möjligt ska säkerställas att fördelningen av filmstöden rent beloppsmässigt blir jämställd.

Regeringen bör tillse att fördelningen av filmstöden rent beloppsmässigt blir mer jämställd. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Svenska Filminstitutets egna siffror över vilka som beviljades förhandsstöd för långfilm (ej barn-/ungdomsfilm eller dokumentärer) under åren 2001–2005 visar att en tredjedel av förhandsstödet gick till tio kända etablerade regissörer. De tre toppnamnen, alla män, delade i sin tur på hälften av den tredjedelen – sammanlagt mer än 55 miljoner kronor. Sedan dess har det dock blivit bättre på vissa områden. Statistiken från 2014 visar att kvinnor visserligen fått mindre pengar än män, men att antalet konsulentstödda filmer med en kvinna respektive en man i regissörstolen för första gången i svensk historia var lika år 2014.

För att de senaste årens framsteg på vissa områden inte ska bli en parentes och för att jämställdheten ska öka inom samtliga områden, så måste den föreslagna målsättningen om jämställdhet och mångfald för filmpolitiken kompletteras med en analys av hur den nya politiken påverkar kvinnors, och andra grupper som har marginaliserats, möjligheter att inkluderas i filmbranschen på goda villkor.

Regeringen bör tillse att det regelbundet utvärderas hur väl jämställdhets- och mångfaldsmålen efterlevs samt att det analyseras huruvida den förda filmpolitiken leder till ökad jämställdhet och mångfald. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Rossana Dinamarca (V)

Nooshi Dadgostar (V)

Maj Karlsson (V)

Linda Snecker (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Karin Rågsjö (V)

Mia Sydow Mölleby (V)